

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์เชียงรายซีเอฟ 9

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ
รหัสไปรษณีย์ 10900
โทรศัพท์ 081-3730-948

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ปี พ.ศ. 2538 - 2541 ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ได้ดำเนินการผสมพันธุ์ปทุมมา ระหว่าง บัวขาวใหญ่ (กระเจียวขาว) (*Curcuma thorelii*) (แม่พันธุ์) กับ บัวสวรรค์ขาว (กระเจียวขาว) (*C. alismatifolia*) (พ่อพันธุ์) และในปี พ.ศ. 2545 - 2547 ได้คัดเลือกต้นลูกผสมข้ามชนิดที่มีลักษณะดีและสวยงาม คือ ลูกผสมปทุมมาพันธุ์เชียงรายซีเอฟ 9

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท ชื่อไทย ลูกผสมปทุมมา ชื่อวิทยาศาสตร์ *Curcuma (thorelii X alismatifolia)* วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกไม้ประดับ

ราก/หัว ส่วนของราก รากเป็นระบบรากฝอย มี 2 แบบ คือ รากหาอาหารและรากสะสมอาหาร (storage root) รากสะสมอาหารจะมีลักษณะปลายรากบวมพองออกเป็นตุ่ม ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร ส่วนของลำต้นใต้ ลำต้นใต้ดิน (rhizome) มีลักษณะเป็นเหง้า ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร โดยเหง้าจะแตกแขนงออกเป็นกระจุกตามตาข้างของเหง้าเดิม เส้นผ่านศูนย์กลางหัวมีขนาดประมาณ 2.5 - 3.0 เซนติเมตร หัวมีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวมีสีครีม

ต้น ลำต้นเหนือดินเป็นส่วนของลำต้นเทียม (pseudostem) ที่เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ความสูงต้นวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ ประมาณ 50 - 60 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 30 - 40 เซนติเมตร

ใบ ใบเดี่ยว รูปใบหอก ค่อนข้างกว้าง มีประมาณ 3 - 5 ใบ กว้าง 7.5 - 8.5 เซนติเมตร ยาว 26 - 32 เซนติเมตร ใบตั้งตรง ปลายใบเรียวแหลม แผ่นใบสีเขียวเข้ม ขอบใบเรียบ ใบบิดเป็นคลื่นปานกลาง เส้นกลางใบสีน้ำตาลแดงเล็กน้อย

ดอก/ช่อดอก ช่อดอก แบบช่อเชิงลด (spike) แทงออกกลางลำต้นเทียม ช่อดอกอยู่ต่ำกว่าใบ เส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 8.5 - 10.5 เซนติเมตร ความยาวช่อดอก 40 - 54 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางก้านดอกประมาณ 0.8 - 0.9 เซนติเมตร ความยาวช่วงดอก 15 - 16 เซนติเมตร ใบประดับ (bract) แยกชั้นอย่างชัดเจน ใบประดับส่วนบน (coma bract) สีขาวขลิบเขียวที่ปลายใบเล็กน้อย กลีบดอกหนา ขอบกลีบดอกเป็นคลื่นเล็กน้อย มี

ประมาณ 11 -12 ใบ ใบประดับส่วนล่าง (basal bract) สีเขียว มีประมาณ 10 - 15 ใบ เรียงซ้อนเวียนโดยรอบ

ดอกจริง มีขนาดกว้าง 1.3 - 1.6 เซนติเมตร ยาว 3.5 - 4.5 เซนติเมตร อยู่ในซอกใบประดับส่วนล่าง สีม่วงอ่อน กลีบดอก 1 กลีบ เปลี่ยนรูปเป็นกลีบปาก ปากล่างสีม่วงเข้ม สันปากสีเหลืองปลายน้ำตาลแดง

ผล/เมล็ด

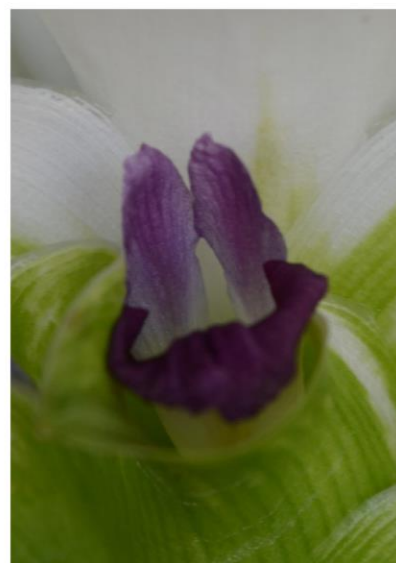
ไม่มี (ดอกเป็นหมันไม่ติดผล) ไม่มีเมล็ด

ลักษณะอื่น ๆ

1. อายุปลูกจนถึงระยะออกดอกใช้เวลาประมาณ 30 - 45 วัน
2. เมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ เริ่มแทงช่อดอก
3. การแตกหน่อใหม่เฉลี่ย 3 - 4 หน่อ/กอ

ลักษณะเด่น

1. ก้านช่อดอกตรง แข็งแรง เหมาะสำหรับเป็นไม้ตัดดอก และไม้ประดับแปลง
2. อายุปักแจกันนานประมาณ 13 วัน และอายุการใช้งานสำหรับไม้ประดับแปลงนาน 4 - 5 สัปดาห์หลังออกดอก

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (ลูกผสมปทุมมา) พันธุ์เชียงใหม่รายซีเอฟ 9